

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 20.9.2010
COM(2010) 472 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

Platjosla Eiropā: ieguldījums digitāli virzītā izaugsmē

SATURS

1.	Ievads: platjoslas mērķis	3
2.	platjoslas pakalpojumu tehnoloģijas un tirgus attīstība	4
3.	Platjoslas mērķa sasniegšana.....	6
4.	Galvenie rīcības virzieni	13

1. IEVADS: PLATJOSLAS MĒRĶIS

Līdz 2020. gadam visiem Eiropas iedzīvotājiem jābūt piekļuvei internetam, kura ātrums pārsniedz 30 megabitus sekundē (Mb/s), un 50 % Eiropas mājsaimniecību jābūt tāda pieslēguma abonementiem, kas nodrošina ātrumu vairāk par 100 Mb/s.

Šis mērķis ir ietverts Digitālajā programmā Eiropai¹, vienā no stratēģijas gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei “Eiropa 2020”² parauginicatīvām. Digitālajā programmā tiek atkārtoti izvirzīts arī mērķis, ko apstiprināja Eiropadome, — visiem Eiropas iedzīvotājiem līdz 2013. gadam darīt pieejamus platjoslas pamatpakalpojumus. Lai sasniegtu šos vērienīgos mērķus, ir nepieciešams izstrādāt visaptverošu politiku, kas balstās uz dažādām tehnoloģijām, un rūpīgi pārraudzīt progresu ilgākā laikā³.

Mērķis nodrošināt ātru un īpaši ātru piekļuvi internetam tika izvēlēts tāpēc, ka tai būs galvenā nozīme ekonomikas atlabšanā un inovāciju atbalsta pamata nodrošināšanā visā tautsaimniecībā, līdzīgi kā senāk elektroenerģijai un transportam. Īpaši ātru, atvērtu un konkurētspējīgu tīklu izveidošana veicinās digitālās ekonomikas attīstības labvēlīgu ciklu, kas ļauj uzsākt jaunus pakalpojumus, kuriem vajag lielu joslas platumu, un veicinās iedzīvotāju pieaugošo pieprasījumu, kas savukārt veicinās turpmāku pieprasījumu pēc joslas platuma.

Pasaulē pieprasījums pēc joslas platuma ir audzis par aptuveni 50-60 % gadā⁴, ko veicina interneta plašāka izmantošana, no vienkārša e-pasta un teksta failiem (56 Kb/s iezvana pieejas interneta laikmetā) līdz interneta sērfošanai (līdz ar vienmēr pieejamas platjoslas parādīšanos) un palielinātai grafiskā un audiovizuālā satura integrācijai tīmekļa vietnēs (ko atbalsta pašreizējās paaudzes ADSL, kā piedāvātais lejupielādes ātrums ir 2 Mb/s vai lielāks, bet augšupielādes ātrums — 256 Kb/s).

Šajā kontekstā ir svarīgs ne tikai lejupielādes ātrums, bet novatoriskiem pakalpojumiem un lietojumprogrammām var būt nepieciešama lielāka simetrija (daudz augstāks augšupielādes ātrums) un zemāks latentums. Jau ir tādu pakalpojumu piemēri, kas ir atkarīgi no šādiem savienojumiem: viedie elektrotīkli, kas prasa zemu latentumu un var samazināt patērētāju izdevumus un samazināt ražošanas izmaksas, reālā laika mākoņdatošanas pakalpojumi, kas prasa simetrisku augšupielādes un lejupielādes ātrumu un kurus var izmantot mazie uzņēmumi, lai pazeminātu izmaksas, un intensīvi e-veselības aprūpes pakalpojumi, ko piedāvā attālākām slimnīcām un pacientiem. Bez tam ESAO nesēn secināja, ka izmaksu ietaupījumi tikai četrās ekonomikas nozarēs (transporta, veselība, elektroenerģija un izglītība) attaisnotu valsts optiskā tīkla līdz mājām (*fibre-to-the-home*) izveidi⁵.

Tātad gudra, stabila un integrējoša izaugsme, kas paredzēta stratēģijā “Eiropa 2020”, būs ļoti atkarīga no interneta efektīvas un lietderīgas izmantošanas, un interneta piekļuves ātrums būs galvenais faktors šā mērķa sasniegšanai. Piekļuvi internetam nodrošina — parasti privāti — tīkla operatori saskaņā ar tādu tiesisko regulējumu, kas paredz pietiekamu konkurenci, un tos

¹ Digitālā programma Eiropai - COM(2010) 245.

² EIROPA 2020 — Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei, COM(2010) 2020.

³ Piemēram, var paredzēt, ka virzoties uz mērķi 100Mb/s, 2015. gadā apmēram 15 % Eiropas mājsaimniecībās vajadzētu būt tik ātrdarbīgiem pieslēgumiem.

⁴ Sk.: *Network developments in support of innovation and user needs*, OECD, 2009.

⁵ *Network developments in support of innovation and user needs*, OECD, 2009.

virza komerciālas intereses. Tomēr, ņemot vērā interneta būtisko lomu, ieguvums sabiedrībai kopumā, šķiet, ir daudz lielāks nekā privātais stimuls ieguldīt ātrākos tīklos. Lai sasniegtu saistībā ar platjoslu izvirzīto mērķi, ir būtiski veicināt lielākus ieguldījumus ātrā piekļuvē internetam, nekā prasa pašreizējā tirgus attīstība, ņemot vērā neseno ekonomikas lejupslīdi.

Ieguldījumi jaunos un konkurētspējīgos tīklos jāatbalsta ar valsts un vietējo pašvaldību rīcību, samazinot izmaksas. Komisija jau ir atbalstījusi šādas darbības, pagājušajā gadā pieņemot pamatnostādnes par valsts atbalsta noteikumiem⁶. Tajos paredzēti nosacījumi, ar kādiem var piešķirt valsts finansiālo atbalstu uz ārpustirgus noteikumiem platjoslas un ātrdarbīgas platjoslas izvērsšanai teritorijās, kur tuvākajā nākotnē, visticamāk, nebūs komerciālu ieguldījumu. Galvenais šā paziņojuma mērķis ir vēl vairāk atbalstīt valsts un vietējo pašvaldību rīcību. Paziņojumā izklāstīts platjoslai veltītu pakalpojumu kopums, kā arī ietvertas vēl divas Komisijas apņemšanās attiecībā uz platjoslu, kas ietvertas Digitālajā programmā par ātru un īpaši ātru internetu: Ieteikums par nākamās paaudzes piekļuvi (*NGA*) tīkliem, kas nodrošinās valstu regulatoriem reglamentējošus norādījumus, un Radiofrekvenču spektra politikas programma, kas uzlabos koordināciju un radiofrekvenču spektra pārvaldību un tādējādi veicinās, cita starpā, bezvadu platjoslas izaugsmi.

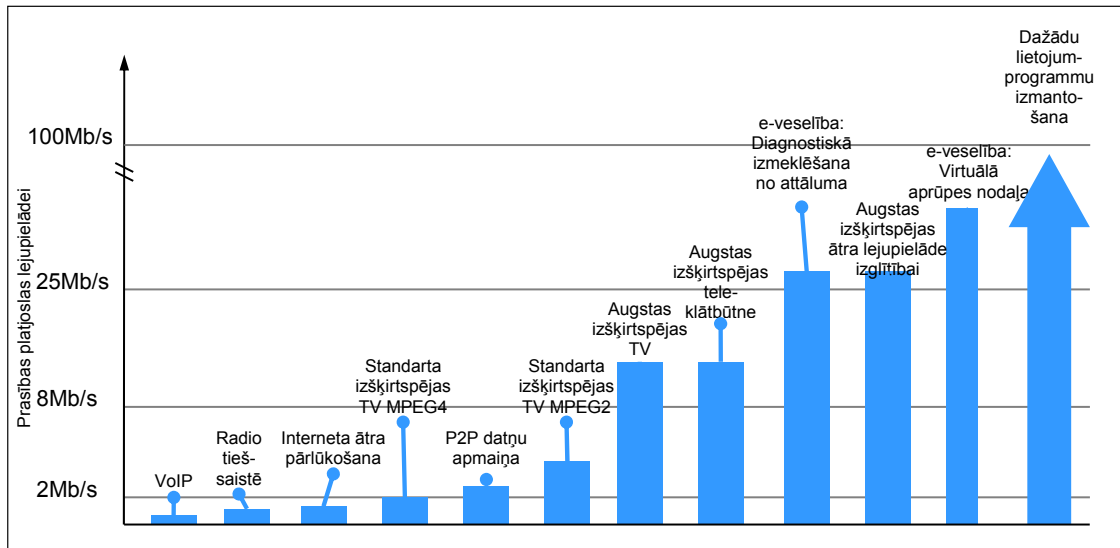
Nākamajā sadaļā ietverts pārskats par tehnoloģiju un tirgus attīstību, lai sniegtu Eiropas esošās situācijas kontekstu. Trešajā sadaļā paskaidrots, kā Eiropas līmenī atbalstīs katru no četriem priekšlikumiem, kas Digitālajā programmā tika iesniegts dalībvalstīm. Visbeidzot, ceturtajā sadaļā norādīti daži nozīmīgākie turpmākie pasākumi.

2. PLATJOSLAS PAKALPOJUMU TEHNOLOĢIJAS UN TIRGUS ATTĪSTĪBA

Pašlaik platjoslas pakalpojumus mājas lietotājiem galvenokārt piegādā, izmantojot vara (piemēram, telefona) vai koaksiālos (piemēram, kabeļu TV) tīklus un/vai bezvadu piekļuves tīklus, piemēram, 3G mobilo sakaru un fiksēto bezvadu piekļuvi. ES, kas ir viens no pasaules līderiem pirmās paaudzes platjoslas pakalpojumu ieviešanā, ir apmēram 124 miljoni fiksēto un 25 miljoni mobilās platjoslas abonētu līniju⁷. Piedāvātie ātrumi ir ļoti dažādi, bet parasti lejupielādes ātrums pārsniedz 2 Mb/s un augšupielādes ātrums ir virs 256 Kb/s. Ātrums pieaug, un zemāk diagrammā redzama dažādu platjoslas ātrumu un iespējamo turpmāko lietojumu funkcionalitāte.

⁶ Kopienas pamatnostādnes valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvērsšanu (OV C 235, 30.9.2009.).

⁷ Ziņojums par Eiropas konkurētspēju digitālajā jomā - SEC(2010)627. Mobilās "līnijas"=īpašas datu kartes+USB atmiņas kartes+sargspraudņi.

Avots: Analīzes pamatā Platjoslas ieinteresēto personu grupas dati

Pašlaik ir vērojami tirgus virzīti uzlabojumi, lai fiksētajai interneta piekļuvei būtu lielāks ātrums. Kopumā tos sauc par *NGA* tīkliem⁸. Tomēr attīstība ir nevienmērīga gan dalībvalstu, gan to reģionu starpā.

Kabeļu tīkli — kas apkalpo apmēram 73 miljonus ES mājsaimniecību — pakāpeniski tiek modernizēti, lai palielinātu ātrumu, izvēršot *DOCSIS3*⁹ un paplašinot to atvilces maršrutēšanas tīklus. Konkurence kabeļu tīklos vara kabeļu tīklu operatori dod stimulu ieguldīt *VDSL* — tehnoloģijā, kas izmanto esošo vara telefona kabeļu infrastruktūru, — un optiskās šķiedras līdz mājām (*FTTH*) tīklā. Gan *FTTH* un *DOCSIS3* var sasniegt platjoslas pakalpojumu mērķi — ātrumu virs 100 Mb/s. Atvērtāka *FTTH* arhitektūra veicina arī uz infrastruktūru bāzētu konkurenci starp IPS, pamatojoties uz alternatīvu infrastruktūru nodalīšanu un pakāpenisku izvēršanu, tādējādi veicinot jaunu pakalpojumu un lietojumu attīstību.

Ārpus jomām, kurās ir konkurence par infrastruktūru, uzņēmēji nevēlas iet tālāk par savu izveidoto *ADSL* darbību. Vairums operatoru nesaskata pārliecinošu iespēju nopelnīt, lielā mērogā pārejot uz *FTTH* tīklu, turklāt jāņem vērā, ka vēl nav pieejami pietiekami pievilcīgi pakalpojumi, par ko klienti maksātu augstas cenas. *NGA* ieteikumam un jaunā tiesiskā regulējuma piemērošanai būs izšķiroša nozīme šajā ziņā, jo tie nodrošina juridisko noteiktību, veicinot ieguldījumus un konkurenci.

Nākamās paaudzes zemes bezvadu pakalpojumi var nodrošināt pārsūtīšanas ātrumu virs 30 Mb/s, tāpēc tie atbilst platjoslas pārklājuma mērķim¹⁰. Tie ir īpaši svarīgi reģionos ar sarežģītu reljefu, kur piekļuve, izmantojot vadus, nav praktiska. Šajos reģionos varētu būt nozīmīgi arī bezvadu savienojumi, izmantojot satelītu, bet tehnoloģijas vēl jāattīsta, lai līdz 2020. gadam satelītus varētu izmantot vispārēja pārklājuma nodrošināšanai ar mērķa ātrumu 30 Mb/s.

⁸ Nozīmīgāko tehnoloģiju apkopojumu sk. [URL].

⁹ Dati no *Cable Service Interface Specification*.

¹⁰ Tomēr jāatzīmē, ka individuāliem bezvadu lietotājiem pieejamais joslas platums būs atkarīgs no attiecīgo teritoriju apkalpojošo šūnu skaita un pakalpojuma izmantotāju skaita katrā brīdī.

Lai sasniegtu vērienīgo platjoslas mērķi, būs nepieciešami būtiski ieguldījumi. Vajadzīgo summu ir grūti aprēķināt, bet neseno pētījumu pārskatā norādīts, ka būtu vajadzīgi starp EUR 38 miljardiem un EUR 58 miljardiem, lai līdz 2020. gadam nodrošinātu 30 Mb/s pārklājumu visiem, bet, lai nodrošinātu pietiekamu pārklājumu tā, lai 50 % mājsaimniecību būtu pieejami 100 Mb/s pakalpojumi (izmantojot VDSL un nākamās paaudzes bezvadu tīklu kombināciju), būtu vajadzīgi no EUR 181 miljardiem līdz EUR 268 miljardiem¹¹.

Pieaugot interneta datu plūsmai un prasībām attiecībā uz joslas platumu, aizvien lielāka nozīme tiek piešķirta efektīvākai tīkla resursu pārvaldībai, lai sniegtu ātrdarbīgus platjoslas pakalpojumus. Ir sākušās diskusijas par to, kā plūsmas pārvaldība ietekmē publiskā internetu, kas pēc būtības ir atklāts un decentralizēts, tas ir galvenais, lai lietotāji piekļūst informācijai un izplatīt to, palaist lietojumprogrammas un izmantot pakalpojumus pēc savas izvēles. Tas cik svarīgi ir saglabāt šo būtību atspoguļots grozījumos, kas ieviesti ar 2009. gada ES tiesiskā regulējuma reformu attiecībā uz e-sakariem¹². Sabiedriskās apspriešanas par atvērtu internetu un tīkla neitralitāti, ko Komisija¹³ uzsāka 2010. gada 30. jūnijā, mērķis ir aplūkot operatoru izmantotās metodes datu plūsmu pārvaldībai to tīklos, kā arī iespējamo ietekmi uz interneta lietotāju pieredzi. Rezultātam, kurā tiktu saglabāts publiskā interneta atklātais un neitrālais raksturs un netiktu pieļauta nepamatota diskriminācija, vienlaikus ļaujot operatoriem maksimāli palielināt tīklu efektivitāti un izveidot jaunus uzņēmējdarbības modeļus un palielināt komerciālo pakalpojumu piedāvājumu, būtu jāpalīdz veicināt pastāvīgus ieguldījumus augstas kapacitātes platjoslas infrastruktūrā. Komisija šogad vēl sniegs ziņojumu par šīs sabiedriskās apspriešanas rezultātiem. Komisija arī turpmāk uzraudzīs tirgus darbību no patērētāju viedokļa (mazumtirdzniecības cenas, izvēles problēmas, sūdzības utt.).

3. PLATJOSLAS MĒRĶA SASNIEGŠANA

Ņemot vērā šādu notikumu gaitu, ES platjoslas politikai būtu jāveicina konkrēti pasākumi, kas varētu i) veicināt ieguldījumus, piemēram, samazinot ieguldījumu izmaksas, un ii) uzlabot konkurenci infrastruktūras jomā, ņemot vērā to, ka alternatīvo valsts un privāto ieguldītāju (ieskaitot vietējās pašvaldības un komunālo pakalpojumu uzņēmumus) konkurences draudi varētu stimulēt vēsturisko operatoru ieguldījumus *NGA*. Šādi pasākumi būtu jākoordinē gan ES, gan valstu līmenī. Tāpēc Komisija sadarbosies ar dalībvalstīm, lai izstrādātu efektīvus valstu platjoslas plānus.

Valstu platjoslas plāni

Visām dalībvalstīm ir platjoslas stratēģijas¹⁴, bet tikai dažām ir pilnīgi darba plāni īpaši ātrdarbīgiem tīkliem ar konkrētiem pasākumiem izvirzīto mērķu īstenošanai, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamo finansējumu. Platjoslas mērķis tiks sasniegts tikai tad, ja visas dalībvalstis apņemsies to sasniegt un izveidos rīcības plānus, nosakot savus valsts mērķus. Digitālās programmas pārvaldības ietvaros Komisija strādās ar dalībvalstīm, lai koordinētu valsts mēroga mērķu izvirzīšanu, un rosinās salīdzinošā novērtējuma procesu starp dalībvalstīm, lai

¹¹ Atšķirības galvenokārt ir tādēļ, ka atšķiras mājsaimniecību izvietojuma blīvums un tehnoloģiju kombinācijas. Avots ir *Plum/Cave – Broadband Stakeholder Group, JP Morgan and Analysis Mason* (Apvienotā Karaliste).

¹² Direktīvas 2002/21/EK (pamatdirektīva), kas grozīta ar Direktīvu 2009/140/EK, 8. panta 3. punkta b) apakšpunkts un 8 panta 4. punkta g) apakšpunkts.

¹³ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/library/public_consult/net_neutrality/index_en.htm.

¹⁴ Dalībvalstu platjoslas plānu apkopojumu sk. [URL].

paātrinātu labākās prakses apmaiņu starp politikas veidotājiem. Šo darbu atbalstīs uz rīcību orientēta platjoslas platforma ar plašu ieinteresēto personu loku.

Dalībvalstu plānos būtu jāietver līdzsvarots politisko pasākumu kopums, lai stimulētu un papildinātu privātā sektora darbības, izmantojot kopīgu satvaru, kas izriet no konsekventas un pilnīgas nesen pārskatītā ES tiesiskā regulējuma īstenošanas e-sakaru jomā un no pamatnostādņēm par valsts atbalstu platjoslai, ko nesen pieņēma Komisija. Privātos ieguldījumus būtu jāveicina ar atbilstīgu plānošanas koordināciju un noteikumiem par materiālās infrastruktūras koplietošanu un ar mērķtiecīgiem finansēšanas pasākumiem, lai mazinātu risku un veicinātu un jaunas atvērtas infrastruktūras. Bezvadu infrastruktūrai būs būtiska nozīme, lai sasniegtu platjoslas pārklājuma mērķi lielākajā daļā dalībvalstu. Plānos būtu jāatspoguļo ilgtermiņa un līdzsvarots viedoklis par spektra piešķiršanas un licences līgumu izmaksām un ieguvumiem, jo īpaši, par savlaicīgu ieguldījumu un izvēršanas neto pozitīvo ietekmi. Plānos būtu jānodrošina arī skaidri norādījumi par ES platjoslas fondu izmantošanu un EIB instrumentu reģionos, kas uz tiem var pretendēt.

Lai atbalstītu plānošanas procesu, Komisija pastiprinās *NGA* tīklu izvēršanas uzraudzību. Tam izmantos esošo instrumentu pārskatītu variantu, piemēram, ziņojumus par īstenošanu un Eiropas konkurētspēju digitālajā jomā, un jauns Digitālās programmas progresa ziņojums sniegs detalizētus darbības rādītājus, kas ļaus atsevišķām dalībvalstīm uzraudzīt un salīdzināt platjoslas plānus. Progresa ziņojumam palīdzēs jauns tīmeklī balstīts instruments statistikas un pētījumu ziņojumu par platjoslas pakalpojumu ekonomiku izplatīšanai.

Ieguldījumu veicināšana un ieguldījumu izmaksu samazināšana

Valsts un vietējā līmenī var pieņemt vairākus regulatīvus un finanšu pasākumus, lai veicinātu ieguldījumus un samazinātu ieguldījumu izmaksas.

Tiek lēsts, ka aptuveni 80 % no jaunu fiksēto infrastruktūru izvēršanas izmaksām ir inženierbūvniecības izmaksas, ko var ievērojami samazināt, pienācīgi koordinējot valsts iestāžu un vietējo pašvaldību darbību, izmantojot pilsētplānošanas noteikumus un noteikumus par pasīvās infrastruktūras koplietošanu¹⁵. Ar šādiem līdzekļiem var līdzīgi samazināt bezvadu infrastruktūras izmaksas. Iespējamie izmaksu samazināšanas pasākumi ir šādi:

- noteikt jaunu pasīvo infrastruktūru un ēku instalācijas uzstādīšanu par prasību plānošanas atļaujās,
- rosināt vietējo pašvaldību un regulatoru izmantot pilnvaras pieprasīt no operatoriem informāciju par vietējās infrastruktūras esību un piekļuves nosacījumiem¹⁶ ar mērķi veicināt konkurenci. Jo īpaši valstu regulatoriem būtu jāizmanto savas pilnvaras saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK, lai iegūtu visu attiecīgo informāciju par tīklu un vietējo sakaru līniju atrašanās vietu, jaudu un pieejamību, lai nodrošinātu alternatīvajiem operatoriem iespēju izvietot savus optiskās šķiedras tīklus vienlaikus ar vēsturiskajiem operatoriem, dalot inženierbūvju izmaksas,
- koordinēt inženiertehniskos darbus (piemēram, rakšanu publiskā īpašumā esošā teritorijā, līniju būve), lai nodrošinātu un optimizētu tīkla elementu veidošanu,

¹⁵ Sk. Direktīvas 2002/21/EK grozījumus, 12. pants, (OV L 337, 18.12.2009.).

¹⁶ Saskaņā ar pārskatītās pamatdirektīvas 12. panta 4. punktu un piekļuves direktīvas 9. panta 4. punktu.

- vispārējas pilnvaras iegūt tiesības, vienkāršojot tiesību aktus un noteikumus par inženiertehniskajiem būvdarbiem, pilsētplānošanu, vidi, sabiedrības veselību un vispārējo pārvaldi, lai vienkāršotu un paātrinātu procedūras, piemēram, piekļuves tiesību piešķiršanu vai mastu plānošanu, vajadzības gadījumā šim nolūkam izveidojot vienas pieturas aģentūras,
- plānošanas iestādes varētu arī samazināt bezvadu platjoslas izvēršanas ieguldījumu izmaksas, novēršot administratīvos šķēršļus (piemēram, grūtības saņemt atļauju jaunām bāzes stacijām vai atjaunot līgumus par esošajām).

Turklāt valsts vai vietējās pašvaldības var atbalstīt platjoslas pakalpojumu izvēršanu, izmantojot tiešus publiskā sektora ieguldījumus vai publiskā sektora finansējumu saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Publiskais finansējums varētu palīdzēt padarīt ātrdarbīgos tīklus izdevīgus, ja izmaksas citādi būtu pārāk lielas. Šāds publiskais finansējums būtu jāvērs tā, lai mazinātu šķēršļus, kas kavē privātos ieguldījumus.

- Valsts iestādes var nolemt par saviem līdzekļiem veikt inženiertehniskos būvdarbus, lai nodrošinātu un paātrinātu tīkla elementu izvēršanu, ko veic attiecīgie operatori. Ja šādas būves principā ir pieejamas visiem potenciālajiem lietotājiem, ne tikai elektronisko sakaru operatoriem, un tādējādi rada nepieciešamos priekšnoteikumus, lai pakalpojumu sniedzēji izvērstu savas infrastruktūras bez diskriminācijas, kas radītu priekšrocības kādai nozarei vai uzņēmumam, tad tie nav uzskatāmi par valsts atbalstu un nav jāpaziņo Komisijai. Ja šādi darbi principā ir pieejami visiem potenciālajiem lietotājiem, ne tikai elektronisko sakaru operatoriem, un tādējādi rada nepieciešamos priekšnoteikumus, lai operatori izvērstu savas infrastruktūras, bez diskriminācijas par labu attiecīgajai nozarei vai uzņēmumam, tad tie nav uzskatāmi par valsts atbalstu un nav jāpaziņo Komisijai¹⁷.
- Valsts iestādes var izbūvēt vai finansēt nozares specifisko infrastruktūru saskaņā ar platjoslas valsts atbalsta pamatnostādņēm, kas platjoslas operatoriem dod taisnīgu un nediskriminējošu piekļuvi, tādējādi stimulējot konkurējošu pakalpojumu sniegšanu teritorijās, ko citādi neatmaksājas apkalpot.
- Vietējām pašvaldībām būtu jāapsver arī iespēja izmantot optiskās šķiedras galvenos tīklus, kas ir vai tiek būvēti publisko iestāžu (skolu, bibliotēku, slimnīcu) apkalpošanai, lai apdzīvotajās vietās, kurās nav pārklājuma, nodrošinātu ātrdarbīgu savienojumu¹⁸. Ja vajadzīgs, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja izveidot platjoslas finansējumu valsts līmenī, kuru vietējās pašvaldības var izmantot šādu pasīvo infrastruktūru būvniecībai.
- Lai paātrinātu valsts atbalsta platjoslai izmantošanu, dalībvalstis tiek rosinātas informēt valsts sistēmas un tādējādi izvairīties no vairākkārtējas paziņošanas par katru projektu atsevišķi.

Komisija veiks pārskatu par pašreizējām izmaksu samazināšanas metodēm un 2012. gadā sniegs ziņojumu. Tā kā darbības tiek veiktas galvenokārt vietējā līmenī, Komisija izstrādās un uzlabos mehānismus, kas ļautu vietējiem dalībniekiem iegūt attiecīgo informāciju, lai samazinātu ieguldījumu izmaksas. Komisija atbalstīs ES reģionālo fondu izmantošanu, lai izveidotu un uzturētu infrastruktūras kartēšanu vietējā un reģionālā līmenī.

¹⁷ Sk. Valsts atbalsta pamatnostādnes, 61. punkts, *op cit* 6. zemspītras piezīmi.

¹⁸ Tas sekmīgi īstenots Apvienotajā Karalistē (sk. www.nynet.co.uk un http://wales.gov.uk/topics/businessand_economy/broadbandandict/).

Komisija arī palīdzēs dalībvalstīm, sadarbojoties ar nesen izveidoto Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru organizāciju (*BEREC*). Savā darbībā kā prioritāti *BEREC* 2011. gada darba programmā būtu jāietver pasākumi platjoslas attīstības atbalstam. ES līmenī Komisija ir centusies radīt ieguldījumiem labvēlīgu klimatu un izveidot pievilcīgus stimulus jaunu atvērto un konkurētspējīgu tīklu izvēršanai, izmantojot ieteikumu par regulētu piekļuvi *NGA* tīkliem. *NGA* ieteikums, kas pieņemts saistībā ar šo paziņojumu, sniedz norādījumus valstu regulatoriem, lai stiprinātu regulējuma stabilitāti un veicinātu ieguldījumus un inovācijas platjoslas pakalpojumu tirgū, pienācīgi ņemot vērā riskus, ar kādiem sastopas visas ieguldījumu sabiedrības, un nepieciešamību uzturēt faktisku konkurenci, kas vienmēr ir nozīmīgs ieguldījumu virzītājs. Valsts kompetentajām iestādēm būs arī jāpieliek ievērojamas pūles, lai nodrošinātu ātru un efektīvu Radiofrekvenču spektra politikas programmas īstenošanu, kura veicinās bezvadu platjoslas pakalpojumu izvēršanu.

Bezvadu platjoslas pakalpojumu veicināšana

Augstākais pieauguma rādītājs ES platjoslas pakalpojumu tirgū ir mobilajiem platjoslas pakalpojumiem, kuru uzsākšana pagājušajā gadā palielinājās vairāk nekā divas reizes. Tāpēc bezvadu tehnoloģijas kļūst arvien nozīmīgākas, lai apmierinātu vajadzību pēc platjoslas sakaru pakalpojumiem.

Ar vairākiem Komisijas lēmumiem ir piešķirts tehniski optimizēts spektrs elektronisko sakaru pakalpojumiem, jo īpaši bezvadu platjoslas piekļuvei, bet daudzās dalībvalstīs ievērojama šo frekvenču spektra daļa joprojām ir pakļauta piešķiršanas ierobežojumiem vai tā daļas nav piešķirtas vispār.

Tā kā pieprasījums pēc bezvadu pakalpojumiem pieaug, galvenā prioritāte būs padarīt lietotājiem faktiski pieejamas tās frekvences, kas jau ir rezervētas, izmantojot saskaņoto sadalījumu, tostarp radiofrekvenču spektru, kas atbrīvots, pateicoties digitālajai dividendei un to frekvenču atkārtotai izmantošanai, kas līdz šim bija rezervētas otrās paaudzes (*GSM*) pakalpojumiem. Otrkārt, jāpiešķir un jādara pieejams pietiekams un piemērots spektrs bezvadu platjoslas tehnoloģiju pārklājuma un jaudas vajadzībām, lai sasniegtu 2020. gadam izvirzīto mērķi. Platjoslas attīstību var turpmāk uzlabot ar konkurences veicināšanas pasākumiem, piemēram, ieviešot spektra tirdzniecību un pasākumus, lai novērstu iespējamus izkropļojumus, kad tiek grozītas esošās licences.

Lai sasniegtu šos mērķus Komisija ierosina koordinētu rīcību savā pirmajā daudzgadu radiofrekvenču spektra politikas programmas projektā, kas iesniegts pieņemšanai Eiropas Parlamentā un Padomē. Tomēr katra dalībvalsts atsevišķi varētu palīdzēt ātri sasniegt platjoslas pārklājuma mērķi, ja nekavējoties pieņemtu politiku, kura:

- dara pieejamas pietiekami lielas spektra joslas¹⁹;
- ātri piešķir izmantošanas tiesības;
- palielina elastību un konkurenci;
- atļauj sekundāro tirdzniecību, lai pielāgotos tirgus tendencēm.

¹⁹ Būtiski svarīgi, lai piešķirtais spektrs būtu *faktiski* pieejams; tas jāīsteno, atverot jaunu spektru (piemēram, 2,6 GHz, kā arī 800 MHz) un liberalizējot esošā spektra izmantošanu (piemēram, 900/1800 MHz joslu — sk. pārskatīto *GSM* direktīvu un lēmumu par 900/1800 MHz).

Arvien biežāk mobilo sakaru operatori norāda uz ievērojamām grūtībām paplašināt to infrastruktūru, lai apmierinātu pieaugošo pieprasījumu, jo īpaši attiecībā uz bāzes stacijām, augošā plānošanas sloga un neskaidrību, kā arī nesaskaņotu un neparedzamu drošības prasību dēļ. Komisija turpinās risināt šo jautājumu ar dalībvalstīm, lai šajā sakarā nodrošinātu tādas valsts noteikumus, kas ir racionāli un nav kropļojoši.

Struktūrfondu un lauku attīstības fondu izmantošanas pastiprināšana un racionalizēšana

Eiropas Savienība atbalsta platjoslas infrastruktūras būvniecību un interneta pakalpojumu nodrošināšanu, izmantojot lauku attīstības un struktūrfondus, un ir precizējusi, kā jāpiemēro valsts atbalsta noteikumi par valsts līdzekļu izmantošanu attiecībā uz platjoslas pakalpojumu izvēršanu.

No struktūrfondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā ieguldījumiem platjoslas infrastruktūrā kopā tika paredzēti EUR 2,3 miljardi un EUR 12,9 miljardi informācijas sabiedrības pakalpojumiem. Struktūrfondu izdevumu skaitļi liecina par salīdzinoši lēnu platjoslas projektiem paredzēto līdzekļu apgūšanu. Šajā periodā līdz 2009. gada septembrim atvēlēti EUR 418 miljoni, kas ir 18 % no plānotajiem izdevumiem. Līdz tam pašam laikam visiem pasākumiem vidēji bija atvēlēti 27 %²⁰.

Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) tam pašam plānošanas periodam tika papildināts ar EUR 1,02 miljardiem, un no tiem EUR 360 miljoni bija paredzēti platjoslas projektiem.

Lai palīdzētu paplašināt struktūrfondu un lauku attīstības fondu izmantošanu gan platjoslas, gan citiem informācijas sabiedrības pakalpojumiem, Komisija:

- 2011. gadā publicēs norādījumus vietējām un reģionālajām pašvaldībām par ieguldījumiem platjoslas pakalpojumos, lai veicinātu pilnīgu ES fondu apgūšanu,
- pastiprinās reģionu spēju absorbēt līdzekļus, iesaistoties ciešākā sadarbībā ar tiem. Eiropas lauku attīstības tīkla ietvaros 2011. gadā aicinās ieinteresētās puses uz ES mēroga pasākumu par labu praksi IKT ieviešanā reģionos un lauku apvidos, un sniegs ieteikumus turpmākiem pasākumiem, lai sasniegtu platjoslas mērķi,
- sniegts norādījumus par to, kā izmantot valsts un privātā sektora partnerības (VPP) un citus finanšu instrumentus, piemēram, atbilstošus fondus, kas papildina Eiropas struktūrfondu darbības programmas. Valsts un privātā sektora partnerības var izmantot struktūrfondus ar noteikumu, ka tiek ievēroti šāda VPP iepirkuma ES principi,
- atsāks un paplašinās Eiropas Platjoslas portāla²¹ darbību, lai nodrošinātu daudzvalodu platformu materiālu apmaiņai par platjoslas projektu īstenošanu un sniegtu papildu norādījumus par tādiem jautājumiem kā valsts atbalsta noteikumi un tiesiskā regulējuma īstenošana.

Platjoslas finanšu instrumentu izstrāde

²⁰ 2010. gada marta stratēģiskajā ziņojumā – COM(2010)110 – par programmu īstenošanu 2007.-2013. gadā ietverts platjoslas īstenošanas novērtējums un gaidāmajā paziņojumā *Reģionālās politikas ieguldījums „gudrā” izaugsme – Eiropa 2020* tiks sniegti ieteikumi pārvaldības iestādēm. Platjoslas izdevumu sadalījums ir pieejams [URL].

²¹ <http://www.broadband-europe.eu/Pages/Home.aspx>.

Daudzus ieguldījumu priekšlikumus, jo īpaši tos, kuros ietverta infrastruktūras koplietošana ar privātā sektora uzņēmējiem vai kas ir valsts un privātā sektora sadarbības rezultāts, potenciālie investori uztver kā lielāka riska darījumus, un tāpēc tiem visticamāk neizdosies piesaistīt privāto finansējumu. Tas var būt tādēļ, ka tiem ir ilgāks atmaksāšanās laiks, vai vienkārši tāpēc, ka projekta virzītāji ir pārāk mazi un nepieredzējuši, lai piesaistītu lielu finanšu iestāžu interesi. Sarežģīti likviditātes nosacījumi un neskaidras ekonomiskās izredzes arī ierobežo privāto finansētāju vēlmi riskēt un faktiski ceļ finansēšanas izmaksas.

Eiropas Investīciju banka (EIB) jau tagad vidēji ik gadu aizdod EUR 2 miljardus ekonomiski dzīvotspējīgiem platjoslas projektiem. Attiecībā uz augstāka riska darījumiem pašlaik tiek izmantoti riska dalīšanas instrumenti, piemēram, Riska dalīšanas finanšu mehānisms, ko izstrādājusi EIB un Komisija. EIB iesaistīšanos ir plānots palielināt, jo banka vērš savu kreditēšanas stratēģiju uz stratēģijas "Eiropa 2020" prioritātēm. Turklāt labums no EIB līdzdalības projektā parasti pārsniedz bankas tiešu kapitāla ieguldījumu, jo darbojas kā katalizators banku nozarē un attiecībā uz potenciālajiem projekta virzītājiem, un tādējādi piesaista papildu interesi par platjoslas pakalpojumiem.

Vietējās un reģionālās pašvaldības aizvien vairāk izpēta alternatīvo finansēšanas kārtību, tostarp publiskā un privātā sektora partnerības (PPP), lai finansētu platjoslas infrastruktūru. Šo risinājumu mērķis ir optimizēt sinerģiju, apvienojot publiskā un privātā sektora finanšu resursus, kā arī to attiecīgo kompetenci regulējumā un uz risku balstītos ieguldījumos. Lai atbalstītu šādas PPP, ES un EIB līdz 2011. gada pavasarim iesniegs priekšlikumus par veidiem, kā izmantot Eiropas PPP ekspertīzes centra zinātību, kas ir EIB TA/konsultatīvs instruments, ko līdzfinansē EIB un ES budžets, kā arī par dalībvalstu un ES budžeta esošā un turpmākā tehniskās palīdzības finansējuma novirzīšanu un projektu sagatavošanu. Turklāt projekta virzītāji gūs labumu arī no EIB detalizētām zināšanām par nozares tehnoloģisko bāzi un tās uzņēmējdarbības modeļiem, kā arī no tās pieredzes strukturēt kompleksus daudzpusējus finanšu darījumus strauji mainīgā vidē.

ES programmu sagatavošanas nākamās Daudzgaļu finanšu shēmas ietvaros un EIB lomas kontekstā Komisija un EIB līdz 2011. gada pavasarim izklāstīs arī konkrētus priekšlikumus par finansēšanas instrumentiem, lai papildinātu esošos platjoslas infrastruktūras finansēšanas veidus. Šādi instrumenti, kas var būt parāda, garantijas, pašu kapitāla vai to kombināciju veida instrumenti, atbilst ieguldījumu projektu vajadzībām attiecībā uz elastību, termiņiem un risku. Tie gūs labumu no tādu līdzekļu, zemākām izmaksām, kas izriet no EIB AAA kredītvērtējuma un bezpeļņas statusa, kā arī potenciāli no Eiropas Savienības budžeta līdzekļu izmantošanas. Instrumenti būs arī tā veidoti, lai kalpotu kā kanāls to līdzekļu piesaistei, ko dalībvalstis²² un privātā sektora investori paredzējuši platjoslas infrastruktūras finansēšanai.

Lai piešķirtu finansējumu augstāka riska infrastruktūras projektiem, šādi instrumenti prasīs īpašus finanšu resursus, ko nodrošina ES ieguldījums. Piemēram, ES budžeta finansiālais ieguldījums EUR 1 miljarda apmērā varētu piesaistīt citus valsts vai privātā sektora līdzekļus, kuri varētu sasniegt bruto ieguldījumu EUR 6 miljardu līdz EUR 15 miljardu apmērā atkarībā no finansējuma vajadzībām un pamatieguldījumu riska profila.

Līdz šāda instrumenta izveidošanai attiecīgi pamatotos gadījumos EIB izmantos pieejamos resursus izmēģinājuma projektu un novatorisku finansēšanas shēmu finansēšanai. Turklāt

²² Dalībvalstu līdzekļi jāizmanto saskaņā ar *Kopienas pamatnostādņēm valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu.*

Komisija un EIB pārbaudīs, vai citu kopīgu finanšu instrumentu (piemēram, RDFM, LGTT vai *Marguerite* fonda) pieredzi var izmantot platjoslas pakalpojumu finansēšanas labā.

4. GALVENIE RĪCĪBAS VIRZIENI

Komisija:

- sadarbībā ar EIB 2011. gadā nāks klajā ar priekšlikumu attiecībā uz platjoslas pakalpojumu finansēšanu; sniegs norādījumus vietējām un reģionālajām pašvaldībām par ES līdzekļu izlietojumu platjoslas projektu izstrādei un sagatavošanai; pieņems pamatnostādnes vietējām un reģionālajām pašvaldībām par ieguldījumiem platjoslas pakalpojumos, lai veicinātu pilnīgu ES fondu apgūšanu,
- līdz 2012. gadam pabeigs pārskatu par izmaksu samazināšanas metodēm,
- līdz 2013. gada beigām pastiprinās un vienkāršos ātrdarbīgu platjoslas pakalpojumu finansējuma izmantošanu ar ES instrumentu starpniecību pašreizējās finanšu shēmas ietvaros (piemēram, ERAF, ERDP, ELFLA, TEN, CIP).

Komisija arī aicina dalībvalstis:

- ātri īstenot *NGA* ieteikumu un sagatavoties Eiropas radiofrekvenču spektra politikas programmas galvenajiem aspektiem,
- noteikt valsts platjoslas mērķus un pieņemt rīcības plānus, kas ir saskaņā ar Eiropas platjoslas pakalpojumu mērķi. Komisija pārskatīs valstu plānus 2011. gadā,
- veikt valsts pasākumus, lai samazinātu platjoslas ieguldījumu izmaksas.
-